

Věc: Odborný posudek

**Zjišťování synantropních druhů živočichů na budovách Střediska
správy a údržby silnic ve Žďáře nad Sázavou Jihlavská 841/1,
parc. č. 5980, 5979 objednavatel Energetická agentura Vysočiny**

Zpracoval(a): Mgr. Petra Hulvová
Adresa: Úhořilka 1, Štoky 58253, telefon: +420 777 974 848
Bankovní spojení: 78-8067930217/0100
IČ: 03960862
Datum: 7. 7. 2025

1. Lokalita:

Komplex budov Střediska správy a údržby silnic v ulici Jihlavská 841/1, Žďár nad Sázavou, p.č. 5980, 5979

Obr. 1 a 2: Posuzované budovy

2. Objednavatel:

Energetická agentura Vysočiny
Nerudova 1498/8
Jihlava 586 01
IČ: 70938334

3. Teoretický úvod:

Starší městská zástavba představuje významný zdroj potenciálních hnízdišť pro synantropní druhy ptáků. Jedná se především o rorýse obecného, který je svým výskytem téměř výhradně vázán na lidská sídla. Rorýsi jsou věrní svým hnízdištím a při zániku je pro ně hledání nových hnízdišť spojeno se značnými obtížemi. Při rekonstrukcích budov je tedy velmi důležité dbát na zachování těchto hnízdních příležitostí. Během rekonstrukcí mohou o svá hnízdiště přicházet i další druhy například jiříčka obecná, vlaštovka obecná, kavka obecná, synantropní druhy sov a další.

Starší budovy mohou být vhodným úkrytovým biotopem i pro netopýry. V budovách můžeme nalézat pravidelně netopýra rezavého (*Nyctalus noctula*), netopýra hvízdavého (*Pipistrellus pipistrellus*), netopýra pestrého (*Vespertilio murinus*), netopýra večerního (*Eptesicus serotinus*), netopýra velkého (*Myotis myotis*) a další. Netopýři využívají úkryty často jako letní kolonie samic s mláďaty. Pravidelný je i výskyt v období jarních a podzimních přeletů a výskyt během hibernace (až několik set jedinců pohromadě). Někdy mohou netopýři pobývat ve stejném úkrytu dokonce i celoročně. V domech jsou tyto prostory temperovány, a to může netopýrům vyhovovat při hibernaci. Rekonstrukce domů bez provedení zoologického průzkumu většinou pro netopýry znamená nejen ztrátu úkrytů, ale často zůstávají pod novou fasádou uvězněni.

4. Metodika:

Posouzení stavby bylo provedeno podle metodiky posuzování staveb z hlediska výskytu obecně a zvláště chráněných synantropních druhů živočichů (MŽP). Cílem průzkumu bylo stanovení potřebných a důvodných opatření na ochranu živočichů.

Zoologický průzkum byl z hlediska chráněných druhů živočichů zaměřen především na ptáky a netopýry. Před vlastním průzkumem byly provedeny rešerše nálezových databází a to nálezové databáze ochrany přírody (www.portal.nature.cz), Databáze registrovaných hnízdišť synantropních druhů ptáků (rorýs obecný, jiříčka obecná, kavka obecná) (www.rorysi.cz), (www.birds.cz) a lokalit výskytu netopýrů (www.ceson.org),

Průzkum byl proveden fyzickou kontrolou interiéru i exteriéru budov a zahrnoval i nejbližší okolí budov.

Zvláštní pozornost byla věnována

- Potenciálním úkrytům v podstřeší budov
- Mezerám mezi střešní krytinou
- Půdním prostorám
- Parapetům oken
- Větracím otvorům

Průzkum byl proveden odborně způsobilou osobou ve smyslu bodu 2.1 metodiky posuzování: Mgr. Petra Hulvová, ukončené VŠ studium – zoologie obratlovců, člen organizace ČSO, ČESON, pracovník Záchrané stanice Pavlov, zoolog - kraj Vysočina, ve spolupráci s ornitologem Markem Kyselicou

Výskyt ptáků byl zjišťován kontrolou z exteriéru pomocí dalekohledu. A pomocí zanechaných pobytových stop. Při posuzování přítomnosti netopýrů byla kontrolována přítomnost pobytových stop a ve večerních hodinách proběhla kontrola s bat detektorem.

5. Stručný popis navrhovaných úprav na budově

Předmět projektu je zateplení obálky budovy, výměna výplní otvorů, výměna zdroje vytápění. Opatření budou prováděna na provozní – administrativní budově a garážích.

6. Provedené kontroly:

Kontrola lokality byla provedena 28. 1. 2023 a 3. 7. 2025 (provedena úplná kontrola 0,5h před a 1h po západu slunce)

,

7. Shrnutí zjištění během kontroly:

7.1. Ptáci

V nálezových databázích není uveden na sledované lokalitě žádný záznam. Výskyt rorýsů je však potvrzen v blízkém okolí – 20 ks v ulici Jihlavská.

Kontrolou exteriéru pomocí dalekohledu byly dohledány možné hnízdní dutiny ve větracích otvorech, kde chyběly ochranné mřížky. Celkem bylo zaznamenáno 6 dutin vhodné velikosti, kde může probíhat hnízdění rorýsů.

- S objekt bez škvír v podstřeší (plochá plechová střecha), větrací otvory na objektu všechny, kromě jednoho, uzavřené

- Centrální objekt-garáže s plochou plechovou střechou, tedy také zde je úplná absence škvír v podstřeší
- V objekt (u vjezdu do areálu)-i zde je absence škvír v podstřeší kvůli ploché plechové střeše, po celém obvodu pravé části (blíže k vjezdu) objektu se nachází stopy po větracích otvorech, které jsou, až na pár výjimek, zazděné, na celém objektu se nachází pouze 1 otevřený větrací otvor, a to na S straně objektu. Otevřené větrací otvory jsou na podobných budovách typicky využívány ke hnízdění například rorýsem obecným, je tedy možné, že na objektu došlo k zániku nějakých hnízdíšť rorýsů při tomto zásahu (tedy uzavření větracích otvorů zazděním), nicméně bylo zjištěno, že takto zazděné otvory jsou na objektu již minimálně 10let.
- V době kontroly létá v širším okolí areálu KSÚSV minimálně 5 rorýsů obecných, vazba na žádný z objektů v areálu u nich ale zjištěna nebyla, patrně budou hnízdit na některém z přilehlých objektů mimo areál KSÚSV

Obr. 2 a 3: Otevřený větrací otvor (možné hnízdíště rorýsů) Uzavřený větrací otvor na téže budově

Obr. 4: Umístění větracích otvorů, které mohou být využívány jako rorýsí hnízdiště (případně netopýří úkryt)

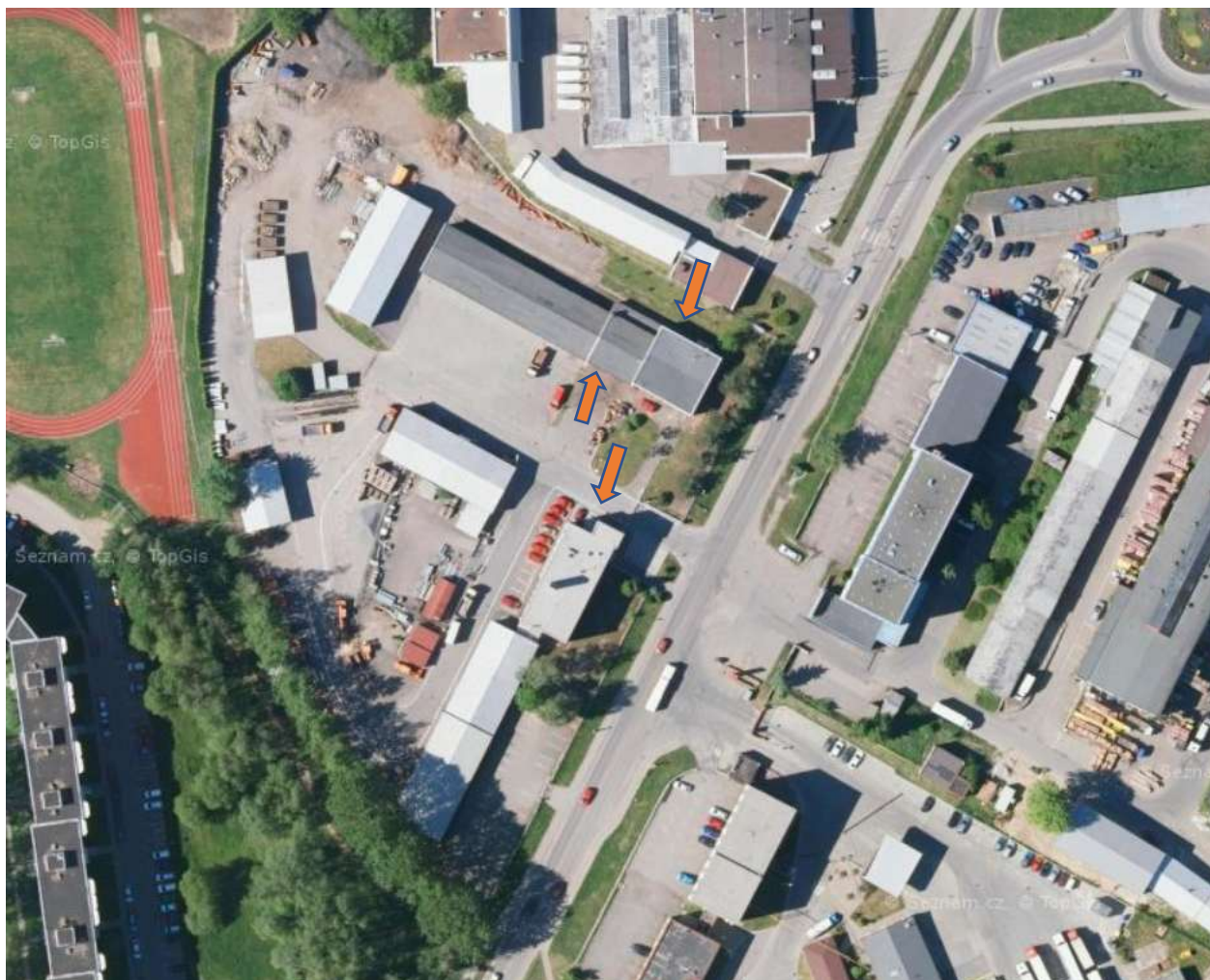
Obr. 5: Oteřené větrací otvory jsou i na budově dílny

Obr. 6: Detail otevřeného větracího otvoru

Obr. 7: Budova dílny z druhé strany – otevřené větrací otvory jsou přítomné

Obr. 8: Místa možného hnízdiště rorýse obecného

Na budovách Střediska správy a údržby silnic byly zaznamenány dvě rozestavěná (nebo shozená) hnízda jiříčky obecné. Početná kolonie se na budově nenachází, ale jednotlivé páry zde mohou zahnízdit.

V době kontroly v hnízdním období se však v okolí nevyskytovaly a současný hnízdní výskyt lze vyloučit.

Obr. 9: Zbytky hnízda jiříčky obecné v rohu okna

Obr. 10: *Místa zbytků hnízd jiříčky obecné*

Na komplexu posuzovaných budov nebyly nalezeny pobytové stopy (hnízda, trus, vývržky) od sov (sova pálená, sýček obecný, pušтік obecný), vlaštovky obecné, kavky obecné, rehka domácího.

Ve Žďáře nad Sázavou se vyskytuje početná populace kavky obecné, jediné možné hnízdiště nacházející se na komplexu budov by bylo teoreticky možné v komíně administrativní budovy. V době kontroly se v hnízdní době se zde kavky nevyskytovaly a je tedy možné hnízdní výskyt vyloučit.

Obr. 11: *Komín budovy, možné hnízdiště kavky obecné*

Interiéry budovy, garáže i dílny byly zkontrolovány a nenacházely se zde žádné pobytové znaky ptáků ani netopýrů.

Obr. 12: Interiér dílny – přítomnost ptáků i netopýrů nebyla prokázána

7.2. Netopýři

V nálezových databázích není uveden u netopýrů žádný nález. To ovšem neznamená, že se zde kolonie v současné době nemohou vyskytovat.

Na budově se nachází větrací otvory, které mohou být potencionálním úkrytem synantropních druhů netopýrů.

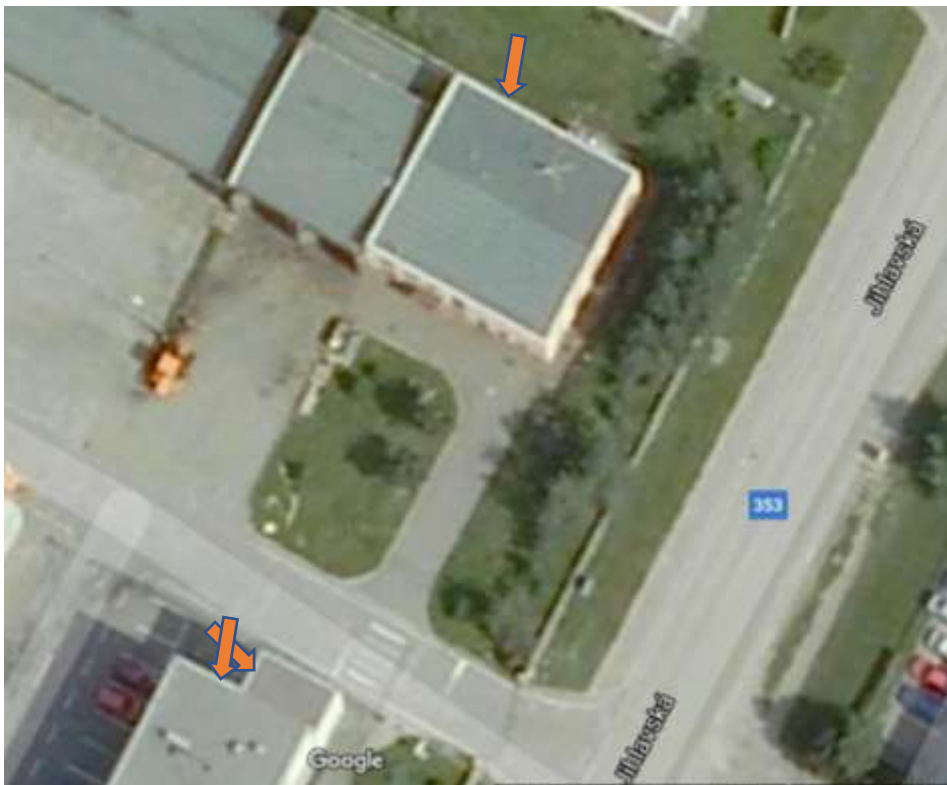
V době kontroly se v blízkém okolí objektů nevyskytují žádní netopýři. Všechny objekty v areálu jsou pro úkryty netopýrů spíše nevhodné, potenciálními úkryty pro některé druhy netopýrů by zde mohly být zejména 2 otevřené větrací otvory (1 na S objektu a 1 na V objektu).

8. Posouzení rizikových skleněných ploch

Během kontroly nebyly na budovách dohledány žádné rizikové skleněné plochy. Pohledy na budovu po rekonstrukci zatím nemáme k dispozici, ale lze konstatovat, že pokud nedojde k změně velikosti skleněných výplní a změně typu skel (například za skla transparentní – odrážející okolní prostředí), není nutné navrhovat ochranná opatření.

9. Navrhovaná opatření:

V rámci kontrol nebylo na žádném z objektů nalezeno hnízdiště žádného zvláště chráněného druhu ptáků či netopýrů, charakter budovy by mohl být pro hnízdění rorýsů vhodný a tak mezi doporučující opatření patří instalovat ze severovýchodní strany administrativní budovy rorýsí budky s alespoň čtyřmi vletovými otvory a podobně i na budovu dílny ze severovýchodní strany.

Obr. 14: Místa doporučená k instalaci rorýsích budek

10. Závěr

Předložené posouzení stavby v souladu s metodikou posouzení bylo vypracováno s cílem zajistit ochranu synantropních druhů při realizaci stavebního záměru. Na budovách se v současné době nevyskytují zvláště chráněné druhy a není tedy nutné během rekonstrukce dodržovat ochranná opatření. Mezi doporučující opatření navrhuje instalaci několika rorýsích budek.

Literatura

- AOPK ČR, 2017: Návrh opatření obecné povahy. – CHKO Žďárské vrchy, Žďár nad Sázavou: 7 s.
- Andreas M., Cepáková E. et Hanzal V., 2010: Metodická příručka pro praktickou ochranu netopýrů. – 2. doplněné vydání, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha: 70 s.
- Anděra M., 2014: Naši netopýři. – Správa jeskyní České republiky, Praha: 168 s.
- Hudec K. et Šťastný K. (ed), 2005: Fauna ČR. Ptáci 2/II. – 2. vydání, Academia, Praha.
- Hlaváčová P., 2013: Monitoring výskytu kolonií netopýrů v aglomeraci Havlíčkův Brod v letech 2012-2013. – Pobočka České společnosti ornitologické na Vysočině, Jihlava: 28 s.
- Hlaváčová P., 2012: Habitatové preference a hnízdní hustota rorýse obecného (*Apus apus*) v aglomeraci Havlíčkův Brod. – Sylvia 48: 102-108.
- Hulvová P., 2018: Populace kavky obecné (*Coloeus monedula*) v aglomeraci Havlíčkův Brod. – Ms., depon in: Městský úřad Havlíčkův Brod: 1-34.

- Hulvová P., 2018: Hnízdní populace rorýse obecného (*Apus apus*) v aglomeraci Havlíčkův Brod. – Ms., depon in: Městský úřad Havlíčkův Brod: 1-42.
- Hulvová P., 2019: Registrace úkrytů netopýrů v městě Havlíčkův Brod v letech 2018-2019
- Kunstmüller I. et Kodet V., 2005: Ptáci Českomoravské vrchoviny. Historie a současnost hnízdního rozšíření v Kraji Vysočina. – ČSOP Jihlava et Muzeum Vysočiny Jihlava: 1-220.
- Pelc F., 2010: Metodický pokyn sekce ochrany přírody a krajiny Ministerstva životního prostředí k postupu orgánů ochrany přírody při zajišťování ochrany hnízdní populace rorýse obecného (*Apus apus*) podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. – Věstník Ministerstva životního prostředí 19: 1-6.
- Schröpfer L., 2008: Rorýs obecný *Apus apus*. – In: Cepák J., Klvaňa P., Škopek J., Schröpfer L., Jelínek M., Hořák D., Formánek J. et Zárybnický J. (ed): Atlas migrace ptáků České a Slovenské republiky. – Aventinum, Praha: 251-253.
- Šťastný K., Bejček V. et Hudec K., 2006: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 2001 – 2003. – Aventinum, Praha: 1-464.
- Viktora L., Nová P. et Bartonička T., 2008: Ochrana rorýsů a netopýrů při rekonstrukcích budov. – ČSO, AOPK ČR et ČESON, Praha.
- Viktora L., 2019a: Metodika registrace hnízd jiříčky obecné (*Delichon urbicum*). – Česká společnost ornitologická, Praha, online: <http://bigfiles.birdlife.cz/RG/MethodikaJIRICKA.pdf>, cit. leden 2021
- Viktora L., 2019b: Metodika registrace hnízd rorýse obecného (*Apus apus*). – Česká společnost ornitologická, Praha, online: <http://bigfiles.birdlife.cz/RG/MethodikaRORYS.pdf>, cit. prosinec 2019.
- MŽP, 2015: Metodika posuzování staveb z hlediska výskytu obecně a zvláště chráněných synantropních druhů živočichů. – Ministerstvo životního prostředí, Praha, online: <http://www.opzp.cz/dokumenty/276-metodika-posuzovani-staveb-z-hlediska-vyskytu-o?verze=1>, cit. prosinec 2017.
- www.rorysi.cz, červen 2025
- www.rorysi.cz/rorysi/pratele_rorysu/, cit. červen 2025
- www.ndop.nature.cz, cit. červen 2025
- www.birsd.cz, cit. červen 2025